

حقوق اسناد لازم الاجرا

دکتر سید حسن میر حسینی

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
فصل اول: کلیات	۲۱
۱-۱- مفاهیم	۲۲
۱-۱-۱- سند لازم الاجرا	۲۲
۱-۱-۱-۱- سند	۲۲
۱-۱-۱-۲- لازم اجرا	۲۳
۱-۱-۲- اسناد ذمه و وثیقه	۲۴
۱-۱-۳- مازاد احتمالی	۲۷
۱-۱-۴- اعراض از رهن	۲۸
۱-۱-۵- رهن مکرر	۲۹
۱-۱-۶- حق استرداد	۳۰
۱-۱-۷- سند انتقال اجرایی	۳۱
۱-۱-۸- دستور اجرا و صدور اجرائیه	۳۲
۱-۱-۹- اجرای ارادی و قهری	۳۳
۱-۱-۱۰- مواعد	۳۴
۱-۲- مصادیق اسناد لازم الاجرا	۳۵
۱-۳- ارکان سند لازم الاجراء	۳۶
۱-۴- جایگاه اسناد لازم الاجرا در نظام های حقوقی جهان و ایران	۳۸
۱-۴-۱- جهان	۳۸
۱-۴-۲- ایران	۳۹

۶ □ حقوق اسناد لازم‌الاجرا

- ۱-۵- ویژگی‌های نظام اجرای ثبتی ۴۱
- ۱-۶- اصول حاکم بر اجرای اسناد لازم‌الاجرا ۴۳
- ۱-۷- مراجعه به نظام اجرا ثبتی یا نظام اجرا عمومی ۴۵
- ۱-۸- مزایای احقاق حق در قالب نظام اجرای ثبتی ۵۰
- ۱-۹- تشکیلات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ۵۲
- ۱-۱۰- سابقه ۵۵
- فصل دوم: صدور اجرائیه ۶۷**
- ۲-۱- درخواست صدور اجرائیه ۶۸
- ۲-۱-۱- تقاضانامه ۶۹
- ۲-۱-۲- ضمائم تقاضانامه ۷۰
- ۲-۲- مرجع درخواست و صدور اجرائیه ۷۳
- ۲-۳- شرایط صدور اجرائیه ۸۱
- ۲-۳-۱- شرایط قانونی صدور اجرائیه ۸۲
- ۲-۳-۲- احراز هویت و صلاحیت متقاضی ۸۵
- ۲-۳-۲-۱- احراز هویت ۸۵
- ۲-۳-۲-۲- احراز صلاحیت ۸۸
- ۲-۴- نحوه صدور اجرائیه ۸۹
- ۲-۵- تشکیل پرونده اجرایی ۹۳
- ۲-۶- نکاتی راجع به صدور اجرائیه ۹۴
- فصل سوم: ابلاغ ۱۱۱**
- ۳-۱- مفاهیم ۱۱۲
- ۳-۲- اهداف ۱۱۳
- ۳-۳- ابلاغ الکترونیکی ۱۱۴
- ۳-۳-۱- سابقه ابلاغ الکترونیکی ۱۱۴
- ۳-۳-۲- ابلاغ الکترونیکی (ابلاغ واقعی یا قانونی) ۱۱۷

فهرست مطالب □ ۷

۱۱۸.....	۳-۳-۳-۳- ابلاغ به اشخاص .....
۱۱۹.....	۳-۳-۳-۱- ابلاغ در محل کار .....
۱۲۰.....	۳-۳-۳-۲- ابلاغ در محل زندان .....
۱۲۰.....	۳-۳-۳-۳- ابلاغ در خارج از محل اقامت .....
۱۲۱.....	۳-۳-۳-۴- ابلاغ به اشخاص مجهول المكان .....
۱۲۱.....	۳-۳-۳-۵- ابلاغ به ورثه متوفی .....
۱۲۱.....	۳-۳-۳-۶- ابلاغ به ولی یا قیم .....
۱۲۲.....	۳-۳-۳-۷- ابلاغ به افراد مقیم در خارج از کشور .....
۱۲۲.....	۳-۳-۳-۸- ابلاغ به اشخاص ورشکسته .....
۱۲۲.....	۳-۳-۴- ذخیره کیفیت و جزئیات ابلاغ .....
۱۲۲.....	۳-۳-۵- عدم امکان ابلاغ الکترونیکی .....
۱۲۳.....	۳-۳-۶- تغییر اطلاعات ثبت شده در سامانه .....
۱۲۳.....	۳-۳-۷- اظهار بی اطلاعی مخاطب .....
۱۲۳.....	۳-۴- ابلاغ در چارچوب قانون آیین دادرسی مدنی .....
۱۲۴.....	۳-۴-۱- اشخاص حقیقی .....
۱۲۵.....	۳-۴-۲- ابلاغ به اشخاص حقوقی .....
۱۲۶.....	۳-۴-۳- ابلاغ به افراد مقیم در خارج از کشور .....
۱۲۸.....	۳-۵- موارد رد مأمور ابلاغ .....
۱۲۸.....	۳-۶- اعتراض به ابلاغ و مرجع رسیدگی به آن .....
۱۲۹.....	۳-۷- نکاتی راجع به ابلاغ .....
۱۳۳.....	فصل چهارم: ترتیب اجرا .....
۱۳۵.....	۴-۱- حقوق و تکالیف متعهد .....
۱۳۵.....	۴-۱-۱- موضوع اجرائیه پرداخت دین است .....
۱۳۶.....	۴-۱-۱-۱- معرفی مال طلق .....
۱۳۹.....	۴-۱-۱-۲- معرفی مال دارای سابقه بازداشت .....
۱۴۲.....	۴-۱-۱-۳- معرفی مال از طریق شخص ثالث .....

۸ □ حقوق اسناد لازم الاجرا

- ۴-۱-۱-۴- تعهد پرداخت بدهی از طریق ضامن ۱۴۶
- ۴-۱-۱-۵- سازش با متعهدله ۱۴۹
- ۴-۱-۱-۶- پرداخت دین ضمن عملیات اجرایی ۱۵۱
- ۴-۱-۱-۷- احتساب پرداختی‌های متعهد و مبلغ ابراء شده ۱۵۴
- ۴-۱-۲- موضوع اجرائیه تسلیم عین منقول است ۱۵۵
- ۴-۱-۳- موضوع اجرائیه تسلیم مال غیر منقول ثبت شده است ۱۵۸
- ۴-۱-۴- موضوع اجرائیه انجام تعهد است ۱۶۱
- ۴-۱-۵- پرداخت حق الوکاله وکیل ۱۶۷
- ۴-۱-۶- پرداخت هزینه‌های اجرایی ۱۶۷
- ۴-۱-۷- تهیه صورت جامع دارایی ۱۶۸
- ۴-۱-۸- اعسار ۱۷۰
- ۴-۲- حقوق متعهدله ۱۷۲
- ۴-۲-۱- معرفی مال ۱۷۲
- ۴-۲-۲- تأمین اموال متعهد ۱۷۴
- ۴-۲-۳- تبدیل مال ۱۷۷
- ۴-۳- وظایف متولیان اجرا ۱۸۰
- ۴-۴- نیابت اجرایی ۱۸۴
- ۴-۵- معامله به انگیزه فرار از دین ۱۸۶
- ۴-۶- نکاتی راجع به ترتیب اجرا ۱۸۹
- فصل پنجم: بازداشت اموال منقول ۱۹۵**
- ۵-۱- صورت‌برداری اموال ۱۹۹
- ۵-۲- حفاظت از اموال ۲۰۳
- ۵-۲-۱- تعیین حافظ ۲۰۳
- ۵-۲-۲- حق الحفاظه ۲۰۷
- ۵-۲-۳- تغییر حافظ ۲۰۸
- ۵-۳- ارزیابی اموال ۲۰۹

فهرست مطالب □ ۹

۲۱۰.....	۵-۴- بازداشت اموال.....
۲۱۰.....	۵-۴-۱- بازداشت سرقتی و منافع.....
۲۱۰.....	۵-۴-۱-۱- بازداشت سرقتی.....
۲۱۶.....	۵-۴-۱-۲- بازداشت منافع.....
۲۱۶.....	۵-۴-۲- بازداشت طلب با وثیقه مدیون.....
۲۱۸.....	۵-۴-۳- بازداشت اموال ورثه.....
۲۲۰.....	۵-۴-۴- بازداشت اموال شهرداری‌ها و.....
۲۲۳.....	۵-۴-۵- بازداشت اموال وزارتخانه‌ها.....
۲۲۶.....	۵-۴-۶- بازداشت اموال منقولی که در تصرف غیر است.....
۲۲۸.....	۵-۴-۷- توقیف اثاث البیت در محل سکونت.....
۲۳۲.....	۵-۴-۸- توقیف اموال موجود در محل کار متعهد.....
۲۳۳.....	۵-۴-۹- توقیف اموال در خارج از محل سکونت یا محل کار متعهد.....
۲۳۳.....	۵-۴-۱۰- توقیف اموال مشاع.....
۲۳۷.....	۵-۴-۱۱- بازداشت مازاد احتمالی.....
۲۳۷.....	۵-۴-۱۲- بازداشت سهام شرکت‌ها.....
۲۳۹.....	۵-۴-۱۲-۱- سهم بی‌نام.....
۲۳۹.....	۵-۴-۱۲-۲- سهم با نام.....
۲۴۰.....	۵-۴-۱۲-۳- سهم ممتاز.....
۲۴۰.....	۵-۴-۱۲-۴- گواهینامه موقت سهام.....
۲۴۰.....	۵-۴-۱۲-۵- سهام بورسی.....
۲۴۱.....	۵-۴-۱۲-۶- سهم الشرکه.....
۲۴۱.....	۵-۴-۱۲-۶-۱- شرکت تضامنی.....
۲۴۲.....	۵-۴-۱۲-۶-۲- شرکت با مسئولیت محدود.....
۲۴۲.....	۵-۴-۱۲-۶-۳- شرکت مختلط غیر سهامی.....
۲۴۲.....	۵-۴-۱۲-۶-۴- شرکت مختلط سهامی.....
۲۴۳.....	۵-۴-۱۲-۶-۵- شرکت نسبی.....
۲۴۴.....	۵-۴-۱۲-۶-۶- سهام عدالت.....

۱۰ □ حقوق اسناد لازم‌الاجرا

- ۲۴۴.....۱۳-۴-۵ بازداشت دارائی‌های معنوی
- ۲۴۵.....۱-۱۳-۴-۵ اختراع
- ۲۴۶.....۲-۱۳-۴-۵ علامت تجاری
- ۲۴۷.....۳-۱۳-۴-۵ طرح صنعتی
- ۲۴۸.....۴-۱۳-۴-۵ آثار ادبی و هنری
- ۲۴۹.....۵-۵ ممنوع خروج کردن مدیون
- ۲۵۴.....۶-۵ مستثنیات دین
- ۲۶۷.....۷-۵ ملاک حق تقدم بستانکاران در صورت صدور اجرائیه علیه مدیون
- ۲۷۰.....۸-۵ حق شکایت اشخاص ثالث و طرفین پرونده اجرایی

فصل ششم: بازداشت اموال نزد اشخاص ثالث ۲۷۳

- ۲۷۴.....۱-۶ نظام‌های اجرایی و توقیف اموال نزد شخص ثالث
- ۲۷۷.....۲-۶ بازداشت اموال نزد اشخاص ثالث با توجه به آیین‌نامه اجرا
- ۲۸۰.....۳-۶ انکار وجود مال و آثار آن
- ۲۸۴.....۴-۶ امتناع شخص ثالث از تأدیه طلب یا مال و ضمانت اجرای آن
- ۲۸۷.....۵-۶ بازداشت حقوق کارکنان
- ۲۹۵.....۶-۶ بازداشت حقوق بازنشستگی یا وظیفه
- ۲۹۷.....۷-۶ بازداشت موجودی حساب و سپرده بانکی
- ۳۰۱.....۸-۶ توقیف توأم حقوق و سایر اموال متعهد

فصل هفتم: بازداشت اموال غیر منقول ۳۰۳

- ۳۰۴.....۱-۷ توقیف مال غیر منقول ثبت شده
- ۳۱۲.....۲-۷ توقیف مال غیر منقول در جریان ثبت
- ۳۱۷.....۳-۷ توقیف املاک مجهول المالك
- ۳۲۳.....۴-۷ بازداشت منافع و محصول مال غیر منقول
- ۳۲۶.....۵-۷ صورت برداری از اموال غیر منقول
- ۳۲۸.....۶-۷ تحویل مال غیر منقول بازداشت شده به مدیون

فهرست مطالب □ ۱۱

۳۳۰.....	۷-۷- نقل و انتقال اموال توقیف شده .....
۳۳۴.....	۷-۸- اظهار حق شخص ثالث نسبت به اموال توقیف شده .....
۳۴۱.....	فصل هشتم: ارزیابی .....
۳۴۲.....	۸-۱- ضرورت ارزیابی .....
۳۴۶.....	۸-۲- ملاک تعیین هزینه کارشناسی و پرداخت آن .....
۳۴۸.....	۸-۳- مدت زمان لازم برای اعلام نظر کارشناس .....
۳۴۹.....	۸-۴- اعتراض طرفین به نظریه کارشناس .....
۳۵۲.....	۸-۵- مدت اعتبار ارزیابی .....
۳۵۶.....	۸-۶- تبدیل مال .....
۳۵۷.....	فصل نهم: در وثیقه .....
۳۵۸.....	۹-۱- مورد وثیقه .....
۳۵۸.....	۹-۲- رهن مکرر .....
۳۶۷.....	۹-۳- واگذاری حق استرداد .....
۳۷۰.....	۹-۴- پرداخت بدهی سند مقدم توسط بستانکار معامله مؤخر .....
۳۷۴.....	۹-۵- اعراض از رهن .....
۳۸۳.....	۹-۶- بازداشت مازاد مال مورد وثیقه .....
۳۸۸.....	۹-۷- تشخیص غیرقابل تجزیه بودن مال .....
۳۹۰.....	۹-۸- انتقال قهری حق استرداد .....
۳۹۲.....	۹-۹- تلف مال مورد وثیقه .....
۳۹۸.....	۹-۱۰- فوت بدهکار .....
۴۰۲.....	۹-۱۱- اجاره منافع مورد وثیقه به وثیقه گیرنده .....
۴۰۳.....	۹-۱۲- مانده طلب .....
۴۰۷.....	فصل دهم: مزایده .....
۴۱۰.....	۱۰-۱- آگهی مزایده .....

۱۲ □ حقوق اسناد لازم الاجرا

- ۴۱۰..... ۱۰-۱-۱- مندرجات آگهی
- ۴۱۵..... ۱۰-۱-۲- موارد تجدید آگهی مزایده
- ۴۱۹..... ۱۰-۲- جلسه مزایده
- ۴۲۲..... ۱۰-۳- اشخاص محروم از شرکت در مزایده به عنوان مشتری
- ۴۲۳..... ۱۰-۴- پرداخت ۱۰ درصد از مبلغ پایه کارشناسی
- ۴۲۵..... ۱۰-۵- چگونگی فروش مال مورد مزایده
- ۴۲۹..... ۱۰-۶- تحویل مال
- ۴۳۰..... ۱۰-۷- موارد توقف عملیات مزایده
- ۴۳۱..... ۱۰-۸- بی اعتباری فروش
- ۴۳۴..... ۱۰-۹- وثایق متعدد و فک رهن برخی از آنها توسط بستانکار
- ۴۳۸..... ۱۰-۱۰- نحوه‌ی مزایده رقبات متعدد
- ۴۴۱..... ۱۰-۱۱- پرداخت بدهی توسط بستانکار
- ۴۴۴..... ۱۰-۱۲- تودیع بدهی از سوی بدهکار
- ۴۵۰..... ۱۰-۱۳- سند انتقال اجرایی

فصل یازدهم: تخلیه و ختم عملیات اجرایی

- ۴۵۳..... ۱۱-۱- تخلیه
- ۴۵۴..... ۱۱-۱- تخلیه
- ۴۶۲..... ۱۱-۲- موارد توقیف عملیات اجرایی
- ۴۶۴..... ۱۱-۳- تجدید و اعاده عملیات اجرایی
- ۴۶۷..... ۱۱-۴- ختم عملیات اجرایی

فصل دوازدهم: هزینه‌های اجرایی

- ۴۷۱..... ۱۲-۱- مصادیق هزینه‌های اجرایی
- ۴۷۲..... ۱۲-۱- مصادیق هزینه‌های اجرایی
- ۴۷۴..... ۱۲-۲- پرداخت حق الاجرا
- ۴۷۵..... ۱۲-۲-۱- نحوه وصول
- ۴۷۵..... ۱۲-۲-۲- معافیت‌ها یا تخفیفات
- ۴۸۴..... ۱۲-۳- حق مزایده

فهرست مطالب □ ۱۳

فصل سیزدهم: شکایت از عملیات اجرایی و طرز رسیدگی به شکایات ۴۸۷

- ۴۸۸..... ۱۳-۱- سابقه
- ۴۹۱..... ۱۳-۲- مراجع و طرز رسیدگی شکایات از صدور اجرائیه و عملیات اجرایی
- ۴۹۱..... ۱۳-۲-۱- مرجع و طرز رسیدگی شکایت از صدور اجرائیه
- ۴۹۸..... ۱۳-۲-۲- مرجع و طرز رسیدگی به اعتراض نسبت به عملیات اجرایی
- ۴۹۸..... ۱۳-۲-۲-۱- رئیس ثبت
- ۵۰۷..... ۱۳-۲-۲-۲- هیأت نظارت
- ۵۱۲..... ۱۳-۲-۲-۳- شورای عالی ثبت

فصل چهاردهم: فرآیند عملیات اجرایی اسناد و اوراق در حکم اسناد لازم الاجرا ۵۱۷

- ۵۲۳..... ۱۴-۱- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه چک
- ۵۳۰..... ۱۴-۲- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه وصول هزینه‌های مشترک آپارتمان‌ها
- ۵۳۱..... ۱۴-۳- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه وصول هزینه‌های مشترک شرکت شهرک‌های صنعتی
- ۵۳۳..... ۱۴-۴- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه عوارض شهرداری
- ۵۳۶..... ۱۴-۵- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه قراردادهای عادی بانکی و مؤسسات مالی و اعتباری مجاز غیر بانکی و صندوق تعاون
- ۵۴۲..... ۱۴-۶- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه مربوط به آرای هیأت داوری بورس اوراق بهادار
- ۵۴۴..... ۱۴-۷- صدور اجرائیه اسناد عادی اعطای تسهیلات اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی روستایی، تولید و صندوق تعاون روستائی ایرانیان، کشاورزی، عشایری، صیادی، صنایع روستائی و فرش
- ۵۴۶..... ۱۴-۸- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه وصول مطالبات شرکت فرودگاهی و ناوبری هوائی ایران
- ۵۴۷..... ۱۴-۹- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه قبوض اقساطی
- ۵۴۹..... ۱۴-۱۰- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه تخلیه فروشگاه‌ها و غرفه‌های احدائی در پایانه‌ها و مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی

۱۴ □ حقوق اسناد لازم‌الاجرا

- ۱۴-۱۱- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه وصول مطالبات و پرداخت‌های خسارت بیمه‌گر... ۵۵۰
- ۱۴-۱۲- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه وصول مطالبات و پرداخت‌های صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ۵۵۱
- ۱۴-۱۳- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه مهریه مندرج در سند ازدواج ثبت شده در دفاتر کنسولگری خارج از کشور ۵۵۳
- ۱۴-۱۴- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه برگ وثیقه انبارهای عمومی ۵۵۶
- ۱۴-۱۵- پذیرش تقاضا جهت صدور اجرائیه آب‌بهاء، آب سازمان‌ها و شرکت‌های تابع وزارت نیرو ۵۵۷
- ۱۴-۱۶- پذیرش صدور اجرائیه وصول بهاء برق ۵۶۱
- ۱۴-۱۷- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه بهاء تلفن، گاز، فاضلاب، آب و برق ۵۶۲
- ۱۴-۱۸- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه مطالبات موضوع ماده ۱۰۳ شهرداری‌ها ۵۶۳
- ۱۴-۱۹- پذیرش تقاضای صدور اجرائیه مطالبات سازمان حفظ نباتات کشور ۵۶۴
- ۵۶۷..... **فهرست منابع و مآخذ**
- ۵۶۷..... الف - کتب
- ۵۶۷..... ۱- کتب فارسی
- ۵۷۱..... ۲- کتب عربی
- ۵۷۱..... ب - مقالات
- ۵۷۲..... **نمایه موضوعی**